Razgovor: ROLAND GILLES, veleposlanik Republike Francuske u BiH

Reforma FBiH bi trebala ići u pravcu smanjenja županija i racionalizacije troškova

OČEKIVANJA

Želimo da bh. vlasti ispune obveze koje su preuzele pred svojim biračima

Dejan Jazvić
bih@vecernji.ba

Zadnje zasjedanje Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira (PIC) pokazalo je da međunarodna zajednica ozbiljno shvaća probleme u BiH, iako nema naznaka aktivnog uključivanja u njihovo rješavanje. Francuski veleposlanik u BiH Roland Gilles ističe kako je, za razliku od vremena kada je potpisivan Daytonski sporazum ili nametan Statut grada Mostara, danas pravi trenutak da bosanskohercegovački političari preuzmu odgovornost za rješavanje problema.

• Kakva su Vaša očekivanja od nove vlasti u BiH? Jesu li zaključci PIC-a dovoljna poruka međunarodne zajednice bh. vlastima?

-Očekivanja Francuske, zajedno s drugim članovima međunarodne zajednice su jasna - da svi bosanskohercegovački političari ispune obveze koje su preuzeli pred svojim biračima i europskim dužnosnicima. Izgubljeno je suviše mnogo vremena.

Kao prioritet mi očekujemo prijenos u Ustav presude „Sejdic - Finci", čiju treću godišnjicu ćemo „proslaviti" za nekoliko dana. Ako smo prihvatili činjenicu da je formirana nova vlada i njene namjere da poboljša ekonomiju, s izuzetnom pozornošću ćemo promatrati nacrte zakona koje će ona prodložiti, naročito u oblasti pravne države; pazit ćemo da razdvojenost vlasti i neovisnost središnjih institucija, kao što su Središnje izborno povjerenstvo, VSTV i Centralna Banka BiH, budu sačuvane.

• Reakcija međunarodne zajednice na dogovor „šestorke" prilično je hladna. Kako objašnjavate tu rezerviranost?

-Ako ste zapazili hladnoću, u svakom slučaju, ne radi se o ravnodušnosti. U tom smislu želio bih reći dvije stvari. Najprije, nije na nama da se izjašnjavamo o osnivanju vladine koalicije ili imenovanju novih ministara kada se to provodi uz poštovanje Ustava i zakonskih procedura. Nadalje, ovaj dogovor iz Mostara za sada je samo jedan politički pravac, skup izjava namjere, a mi očekujemo konkretna djela, tj. precizne nacrte zakona koje ćemo proučiti veoma pozorno, posebno sve one koji se dovode u vezu s pravnom državom.

• Kako vidite rješenje političke i institucionalne krize u Federaciji BiH?

- Sadašnja politička kriza u Federaciji je osjetljiva tema. I ovdje imam samo dvije poruke.

Prva je da su građani Federacije glasovali da izaberu vođe i zaslužuju da njihovo glasovanje bude učinkovito. Druga je da je na izabranim dužnosnicima da donose odluke uz poštovanje ustavnih procedura Federacije. Tim povodom sam skoro pročitao u tisku da Francuska, između ostalih, podržava ovaj ili onaj stav. Ništa nema od toga, mi se nikako ne želimo miješati, politička odgovornost se uči, preuzima i ne dijeli.

Sadašnja politička kriza u Federaciji je osjetljiva tema, ne želimo se miješati

Žalosno je da se Mostar 17 godina nakon rata nađe u situaciji blokade

> **Nije na nama da se izjašnjavamo o osnivanju vladine koalicije, ili imenovanju novih ministara**
>
> O reakciji na dogovor "šestorke"

• Kakav je stav Francuske oko najavljenog procesa reorganizacije entiteta Federacije BiH? Na što bi, po Vašem mišljenju, trebalo staviti naglasak u ovom procesu?

-Vezano uz federalne institucije, ponovit ću da je potrebna reforma i mi ćemo podržati svaki potez koji vodi razmišljanju u pravcu pojednostavljenja i racionalizacije Federacije. Jasno je – to je jednostavno pitanje zdravog razuma – da funkcioniranje Federacije danas treba reformirati, zbog prevelike složenosti usljed broja županija i financijskog troška.

Po meni, razmišljanje bi trebalo imati za cilj značajno smanjenje broja županija i ograničavanje troškova funkcioniranja. Bit će potrebno tražiti učinkovitost kroz bolju usklađenost politika od javnog interesa među budućim lokalnim zajednicama: za to je potrebna šira diskusija o nadležnostima na različitim razinama, uključujući ovlasti načelnika kojima je potrebna podrška. Ja sam u stvari iznenađen, na primjer, nedostatkom koordinacije u oblasti nastave gdje sveučilišni programi i izdane diplome, različite po županijama, koče mobilnost studenata, na njihovu štetu. Ali, ja ponavljam da je na građanima i njihovim predstavnicima i samo na njima, da izrade, usvoje, a posebno provedu potrebne reforme. Ponovit ću na koncu – misleći na cijelu Bosnu i Hercegovinu – da Ustav nije cilj, nego sredstvo u službi naroda.

Dakle, nije nepromjenjiv i ako je s vremenom postao neučinkovit, treba ga promijeniti. Ponovno mislim na svoju zemlju koja u svom republikanskom životu sada ima peti ustav po redu, i sam značajno izmijenjen amandmanima tijekom posljednjih desetljeća.

• Pregovori o provedbi presude Ustavnog suda u gradu Mostaru još ne daju rezultate. Može li se međunarodna zajednica abolirati od odgovornosti, poglavito imajući u vidu da je Statut, pa i njegove neustavne odredbe, proizvod OHR-a?

- Zaista je žalosno da se, 17 godina poslije rata, Mostar nađe u jednoj takvoj situaciji blokade i tenzija, jedina općina u BiH čije stanovništvo nije moglo ostvariti svoje demokratsko pravo i birati općinske predstavnike 7. listopada.

Neću ući u igru stalnog prebacivanja odgovornosti, niti ću prihvatiti da pojedinci bez prestanka prozivaju „međunarodnu zajednicu" da reagira zbog njenih aktivnosti iz prošlosti. Budimo jasni: u poslijeratnom periodu trebalo je presuditi u situaciji neispunjavanja obveza.

Danas ova zemlja živi po demokratskom pravilu, ima svoje predstavnike, dakle očigledno je da mora svoju sudbinu uzeti u ruke. Pitanje je, dakle, kada će Mostarci moći glasovati? Odgovor pretpostavlja da politički dužnosnici iz Mostara moraju istinski razgovarati.

Put prema EU je jedini put za BiH, ne vidim drugog pozitivnog

U tom pogledu pozdravljam olakšavanje dijaloga koje vodi OHR i žalim zbog politike blokiranja od jedne stranke, što nikako nije rješenje.

Jasno je da ustupci moraju biti napravljeni i s jedne i s druge strane, jer su stavovi jako različiti. Napraviti korak k drugome i kompromis ključni su u praćenju interesa samih građana. I ovdje također ne očekujte da će međunarodna zajednica riješiti problem. Rješenje treba biti nađeno i primijenjeno na lokalnoj razini.

• Koliko je europska perspektiva danas primamljiv i realan cilj za BiH? Ne samo zbog zastoja u provedbi Mape puta, već i zbog krize u EU i očitog zasićenja procesom proširenja?

-Djelomično dijelim Vaš zaključak u vezi sa zasićenjem. Ali kada putujem Bosnom i Hercegovinom vidim da narod ove zemlje želi, čeka i nada se Europskoj uniji. Bosanskohercegovački političari to također ističu u svojim prioritetima.

Put prema EU je put za BiH, ne vidim drugog pozitivnog. Usprkos svojim poteškoćama, ona je faktor sigurnosti i pouzdanog razvoja sa svojim otvorenim tržištem od 500 milijuna stanovnika.

Mislimo na mlade generacije! Dva prava pitanja su upravo ona koja ste Vi naglasili: stalna blokada u provedbi Mape puta, koja se – u interesu stanovnika BiH – mora zaustaviti; rastuće zasićenje zemalja članica EU u pogledu stagnacije, odnosno kočenja zbog nedostatka političkih odluka. U osnovi, Bruxelles pokazuje veliko strpljenje prema zemljama zapadnog Balkana, ali treba voditi računa da se ne zamore zemlje članice EU čiji je glas neophodan za proširenje ili dodjeljivanje službenog statusa kandidata.

Mi očekujemo rezultate. Jer, opet ću ponoviti, Bosna i Hercegovina raspolaže ekonomskim i ljudskim adutima, kao i jedinstvenim kulturnim, povijesnim i prirodnim nasljeđem. Krajnje je vrijeme da se to potpuno vrednuje.